

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2019

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Το κείμενο πραγματεύεται τις αξίες που διέπουν τη δημοκρατία για τη διασφάλιση της ειρηνικής κοινωνικής συνύπαρξης. Αρχικά, ο συγγραφέας με αφορμή την αμφισβήτηση των νέων παρουσιάζει τις αξίες που διανθίζουν το δημοκρατικό πολίτευμα. Η δημοκρατία θεμελιώνεται στην αξία της ανεκτικότητας. Επίσης, στις ευνομούμενες κοινωνίες είναι απορριπτέα κάθε εκδήλωση βίας ως μέσου επίλυσης των προβλημάτων και των πολιτειακών αλλαγών. Κατόπιν, αναφέρει το ιδανικό της βαθμιαίας κοινωνικής αλλαγής μέσω της ελεύθερης διακίνησης ιδεών και της μεταβολής του τρόπου ζωής. Ολοκληρώνει με το «ιδανικό της αδελφότητας» που, ως ήθος και στάση ζωής, διασφαλίζει την αδιάλειπτη πορεία της δημοκρατίας και διαμορφώνει μια κοινή μοίρα, η συνειδητοποίηση της οποίας επιτάσσει σήμερα την ενεργή και υπεύθυνη συμμετοχή.

B1. α: Σ, β: Λ, γ: Σ, δ: Σ, ε:Λ

B2. α: 3^η παράγραφος, διδαχή Καρλ Πόπερ και
5^η παράγραφος, Χέγκελ

β. Αναφέρει τη διδαχή του Πόπερ για να πείσει τους αναγνώστες σχετικά με τη χρήση της μη βίας στη δημοκρατία, για να στηρίξει την άποψή του ότι μόνο η δημοκρατία περιέχει το ιδανικό της μη βίας.

Αναφέρει τον χαρακτηρισμό της Ιστορίας από τον Χέγκελ ως ένα μεγάλο νεκροταφείο για να τονίζει ότι η ιστορία είναι γεμάτη από συγκρούσεις και γι' αυτό βασικό χαρακτηριστικό της δημοκρατίας πρέπει να είναι η αδελφότητα και το ήθος.

B3. α

1. Διδαχή: παραίνεση, συμβουλή, διδασκαλία
2. Χλευασμού: εμπαιγμού, σαρκασμού, ειρωνείας
3. Συμβίωσης: συνύπαρξης
4. Αντιπολιτεύεται: αντιπαρατίθεται

β. 1. Απέραντο σφαγείο: νεκροταφείο/αιματηρό πεδίο/πεδίο μαχών/σκηνικό πολέμου

2. «φωτίζει την πορεία μας»: μας διαφωτίζει/κατευθύνει/καθοδηγεί

B4.α. 1.

Υποτακτικός Λόγος:

2^η παράγραφος: «Αν σήμερα απειλείται η ειρήνη στον κόσμο, η απειλή προέρχεται για άλλη μια φορά από τον φανατισμό, δηλαδή από την τυφλή πίστη στη δική μας αλήθεια και ότι αυτή μπορεί να επιβληθεί με τη βία»

3^η παράγραφος: Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή του Καρλ Πόππερ*, σύμφωνα με την οποία αυτό που ουσιαστικά διακρίνει μια δημοκρατική εξουσία από μια μη δημοκρατική είναι πως μονάχα στην πρώτη οι πολίτες μπορούν να ξεφορτωθούν τους κυβερνώντες χωρίς αιματοχυσίες.

Προφορικότητα:

1^η Παράγραφος: Αφού η δημοκρατία είναι κατά κύριο λόγο ένα σύνολο διαδικαστικών κανόνων, πώς μπορούμε να έχουμε την απαίτηση να βασιζόμαστε στους «ενεργούς πολίτες»; Για να έχουμε ενεργούς πολίτες, δεν χρειάζονται άραγε και ιδανικά; (ερώτηση)

1^η παράγραφος: Και βέβαια χρειάζονται τα ιδανικά. Πώς όμως να μην πάρουμε υπόψη μας τις μεγάλες ιδεολογικές συγκρούσεις που δημιούργησαν αυτούς τους κανόνες; Θέλετε να δοκιμάσουμε να τις απαριθμήσουμε; (ερωτήσεις και β' πρόσωπο προσδίδουν προφορικότητα, αμεσότητα, κλίμα διαλόγου)

β. παρένθεση: συμπλήρωση, επεξήγηση όρου με αναφορά στη σημασία του στην ιστορική προέλευσή του

γ. Ενεργητική Σύμβαση

Μετατροπή: Μόνο από τη δημοκρατία επιτρέπονται η διαμόρφωση και η εξάπλωση των ειρηνικών επαναστάσεων.

Γ1.

Άρθρο: Τίτλος, γ' πρόσωπο, επίσημο-σοβαρό ύφος

α. Ενέργειες με τις οποίες ο πολίτης κάνει πράξη τη δημοκρατία στην καθημερινότητά του:

- Συμμετοχή σε δημοκρατικές πολιτικές διαδικασίες: εκλογές κάθε είδους (δημοτικές, βουλευτικές, σωματείων-συνδικάτων, επιτροπών κλπ
- Συμμετοχή και ενασχόληση με τα κοινά: εθελοντισμός, Μ.Κ.Ο., επιτροπές κατοίκων
- Χρήση δικαιωμάτων-ελευθεριών και διεκδίκησή τους: έκφρασης και λόγου, Τύπου, Ισονομία, αξιοκρατία κλπ
- Αποδοχή διαφορετικότητας, ανεξάρτητα από φύλο, φυλή, θρησκεία, γλώσσα, πεποιθήσεις κλπ
- Συμβίωση, συνύπαρξη σε κάθε είδους σχέσεις βάσει κανόνων και δημοκρατικού ήθους/νοοτροπίας/συμπεριφοράς

β. Δράσεις με τις οποίες το σχολείο μπορεί να συμβάλλει στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών με δημοκρατικό ήθος:

- Διενέργεια δημοκρατικών διαδικασιών: εκλογές 5μελών, 15μελών, ψηφοφορίες για σχολικά θέματα
- Καλλιέργεια διαλόγου, ειρηνικής αντιπαράθεσης κατά τη διάρκεια του μαθήματος σε διάφορα θέματα
- Κλίμα ισότητας και αποδοχής της διαφορετικότητας
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για κοινωνικά θέματα με δημιουργία σχολικής εφημερίδας/ηλεκτρονικής σελίδας, όπου οι μαθητές θα εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους, αλλά και θα παρέχουν βήμα διαλόγου στους πολίτες

- Επίλυση προβλημάτων και κρουσμάτων βίας (μπούλινγκ) με συζήτηση και συνεργασία συλλόγου γονέων, εκπαιδευτικών, μαθητικών συμβουλίων
- Εκδηλώσεις με θέματα: ήθη και έθιμα και πολιτισμοί άλλων λαών, με συμμετοχή όλων των μαθητών διαφορετικών εθνοτήτων (πολυπολιτισμικότητα)
- Εξωστρεφείς δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης στην τοπική κοινωνία για θέματα όπως: περιβάλλον, μετανάστες, ευπαθείς ομάδες πληθυσμού (τρίτη ηλικία, άτομα με αναπηρία κλπ)